

השיעור מתוך קונטרס 'הבינאי'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינאי

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א

מדור אמונה ובטחון • שיעור קפ"ה • פרשת ויקרא תשפ"ג
נמסר ביום שלישי פרשת ויקה"פ כ"א אדר תשפ"ג

גליון זה מודפס במאות עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

המאמין השלם זוכה שהבריאה פועלת בשבילו כתיקונה

יסוד באמונה במשנת הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א

יתור לשון בפסוק אפילו אות אחת ועל ידי זה מתורץ כמה קושיות, אבל הקושיא לא נכתב בעצמה בתורה, וכאן נכתב הקושיא, וטוב היה שלא לומר כי אם וצויתי את ברכתי, וממילא לא יקשה שום אדם לומר מה נאכל. ונראה, שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם, השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי בני אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל, אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמיתי הזן ומפרנס בריוח בלי הפסק כלל, אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטוהר - פגם חלילה בעולמות עליונים, ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל, ואז נפסק השפע חלילה וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה, וזה הוא וכי תאמרו כו', שהתורה מלמדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו על אלוקיו ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בהשפע ואטרחו כלפי שמיא לצוות מחדש. וכי תאמרו, פירוש כאשר תאמרו כך, ואז תטריחו אותי וצויתי כו', אלא לא תתנהגו כך ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז ילך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה.

כי לא מחכמה שאלת על זה

אור מופלא רום מעלה. אין צריך לשאול, אין צריך לדאוג. הדאגה היא זו ששוברת את הצינורות, הדאגה היא זו שעוצרת את השפע. אמנם הקב"ה עוזר ומושיע. הוא שומע לתפילות האיש הישראלי ומצוה לו את ברכתו. אבל זהו רק מפני ששבר את הצינורות. אל תשאל שאלות. יש

האחים הקדושים

לכבוד ההילולא קדישא של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א נלמד מהספר הקדוש "נועם אלימלך" בעניני אמונה ובטחון, דיבורים מפורסמים ויסודות עתיקים אשר תמיד צריך לשננם בפינו ולהחדירם בעצמותינו, ויעמוד לנו יום ההילולא לזכות שהדיבורים באמת ייקלטו בנשמותינו.

נתחיל עם הדיבור המפורסם בפרשת בהר בו הוא מביא מאחיו הקדוש הרבי ר' זושא זיע"א. ידוע בקרב החסידים שהרבי ר' אלימלך קרא את ספרו בשם נועם אלימלך, נועם מלשון מתיקות, לרמז את שם אחיו 'זוסיא' (מתיקות באידיש). שני האחים הקדושים היה להם קשר עצום, כידוע שהיו גולים ביחד ומתקנים ומאירים את העולם. ובכלל, ידוע לנו עוצם בטחונו של הרבי ר' זושא והסיפור מפורסם שלא הבין למה שואלים ממנו פשט במאמר חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, כי לא הרגיש מעודו שהגיעה לו רעה. ובכן, זהו הדיבור היחיד שהרבי ר' אלימלך מביא מאחיו, וכפי שנראה להלן אותו יסוד ממש כותב הרבי ר' אלימלך מעצמו בפרשת בשלח.

וכי תאמרו מה נאכל

נתחיל בלשונו בפרשת בהר. בפסוק נאמר (כה, כ-כא): "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו, וצויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים". כותב הרבי ר' אלימלך: בשם אחי החסיד המפורסם, ויש לדקדק היות שהתורה יצאתה בכאן מדרכה, שדרך הקרא לכתוב איזה

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

הרה"ח ר' גליון זה לא נתרם שליט"א
גליון זה הודפס ב- 1000 עותקים
קח את הזכות והשתתף בהוצאות ההדפסה
ע"מ שנוכל להמשיך להפיץ את האור

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: mm05276@gmail.com

מערכת הבריאה במערכת האדם. מערכת הבריאה תפעל כראוי רק אם האדם יהיה כראוי. ברגע שהאדם משתנה, אף הבריאה משתנית. ה'מסילת ישרים' מדבר בהרחבה מעניין זה, אבל עלינו לראות כמה הדבר פשוט ואמיתי, כי יש שהאדם אינו מתנהג כראוי ואח"כ הוא צועק ללא הרף: העולם משוגע. אילו היה מסתכל במראה, היה רואה שלא העולם משוגע, אלא הוא משוגע, והוא זה שמשגע את הכל. אפשר לראות כעין זה במי שמעסיק תחתיו כמה עובדים ובגלל חוליו הנפשי משרה כל הזמן רוח של לחץ ומרירות, ואח"כ הוא צועק: "למה יש כאן כל הזמן תחושה של לחץ?". אדון! הקולר תלוי בצווארך."

האחים הקדושים מלמדים אותנו: **האדם מן השורה** (א) נארמאלער מענטש) **הוא בעל בטחון. אינך צריך להיות בשביל זה בעל מדרגה, אינך צריך לעצום את העיניים ולומר אני עכשיו הולך לעבוד את עבודת הבטחון. אתה צריך להיות אדם מן השורה. עצור לרגע קט והתבונן. הקב"ה ברא את האדם והשליכו לעולם הזה, והאדם אינו יודע מה עתיד להיות בעוד דקה אחת, איך יחיה ומה יאכל. אך הבורא אומר לו: אינך צריך לעשות מאומה. עבוד אותי ואני כבר אסדר את כל צרכיך. אל תהיה עסוק בניהול העולם. אני אנהל אותך. מה אתה צריך להיות טרוד בדאגות? אתה צריך רק לעבוד אותי על-ידי קיום כל תרי"ג המצוות ועל-ידי יישוב העולם. במשך כל כ"ד שעות היום תחשוב איך תוכל להיות עבד נאמן, ויותר מזה אינך צריך לחשוב כלום. אתה נמצא תחת חסותי. אני כבר אכניס במוחקך את המחשבות שאתה צריך לחשוב. אתן לך כמה כסף שתצטרך. כשבניך ייכנסו לעול תורה ומצוות, אתן לך את הוצאות הבר מצוה, וכשיגיעו לפרקן, אתן לך את הוצאות הנישואין. אינך צריך לעשות שום דבר בעצמך. אינך יכול לעשות שום דבר בכוחות עצמך. הרי העולם מפחיד מכדי שתצטרך לעשות דברים בכוחות עצמך, ואיך תוכל לחשב את העתיד...**

כשאני לעצמי מה אני

אכן כן, תראו מה קורה עכשיו בעולם עם הבנקים שקורסים, ותיזכרו מה התחולל בעולם עם פרוץ הקורונה. **הקב"ה מראה בכל עת שאין האדם בעל הבית. כל עוד העולם מתקיים, הקב"ה ישתמש בכל מיני לבושים כדי להזכירך שאינך שולט כאן בשום דבר. ברגע אחד הכל**

סדר איך השפע יורד ממילא. כשהאדם בוטח בה', הוא נמצא במצב טוב ונפלא.

הנה ביסוד זה נמצאת הבנה עצומה, והרבה צריך לחזור בתשובה כדי להבינה היטב, והיא שאין האדם צריך למשוך אליו שפע מתוך מחשבה שאם לא ימשוך אותו הוא לא יגיע אליו. **אינך צריך לעשות כלום. תעבוד את ה', תבטח בו, והשפע יגיע אליך. כי הקב"ה ברא את הבריאה באופן שהשפע מגיע ממילא לכל הנבראים, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו.**

ובוודאי אין זו סתירה עם כל מה שאנו לומדים תמיד שצריך לעשות השתדלות נכונה, כי **ההשתדלות הנכונה היא עבודת ה' ואין תכליתה למשוך שפע.** כשהאדם עושה השתדלות, הוא מייחד יחודים. הוא מביא את אורו של הקב"ה לתוך העולם הזה. הכלל הוא **שאם האדם מתנהג כפי שהאדם צריך להתנהג, השפע מגיע אליו ממילא מצד תכנית הבריאה.**

ויצא העם ולקטו

והנה לשונו של הרבי ר' אלימלך בפרשת בשלח (טו, ד): ויאמר ה' אל משה כו' הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. פירוש הנני, פירושו בדבר ההווה תמיד, כלומר שהשם יתברך אומר: מה שאתם אומרים שצריכים לפרנסה, אני תמיד בכל עת מוכן ומזומן לפרנס ולתת לכל איש מידי יום ביומו פרנסתו מהשמים. ויצא העם ולקטו כו', פירוש אך כשאדם הוא מחוסר הבטחון ויוצא מהגדר הנכון והראויה לבטוח בה'. ולקטו דבר יום ביומו, פירוש צריך להתחדש אליו הלקיטה מחדש, כי אם היה בוטח בלב נאמן, היתה פרנסתו מזומנת לו שלא בצער ועבדות כלל, כי אם כמטר הזה ההולך שלא ביגיעה, וזהו ויצא העם ולקטו כו'.

האלוקים ברא את האדם ישר

ובכן, הבה ונתבונן ונתעמק בדיבורים הקדושים האלה ונתפלל בזכות הצדיק שיחדרו לתוך נשמותינו. עלינו להסתכל תמיד הן על הבריאה והן על האדם. לבריאה יש שני מהלכים ולאדם יש שני מהלכים. הבריאה יש לה מהלך אחד כשהיא כתיקונה ומהלך אחר כשאינה כתיקונה. וכן האדם, יש לו מהלך אחד כשהוא איתן בבריאותו ומהלך אחר כשאינו בקו הישר. והנה ידוע לנו מהפסוקים בפרשת והיה אם שמוע שהקב"ה קישר את

להתאנח, הוא יוצא מגדר הרגיל. מעתה אינו אדם מן השורה. פחיתות הנפש היא. כך כותב רבינו בחיי בסוף פרשת עקב, וזה לשונו: וענין הפרשה הזאת לבאר כי אם נשמור את כל המצוה הזאת והוא קיום התורה, שימסור הקב"ה ביד ישראל העמים החזקים ההם ושיירשו את מורשיהם, ולכך תצוה הפרשה שנירא מהשם יתעלה, הוא שאמר "את ה' אלוקיך תירא", ושלא נירא מן העכו"ם, הוא שאמר "לא תירא מהם", "לא תערוץ מפניהם", לפי שיראת בשר ודם הוא פחיתות הנפש וחסרון גדול בחוק יראת השם יתברך, והירא וחרד מבשר ודם מסבב מוקש ומכשול לנפשו ומביא עליו צרה אף על פי שלא היתה ראויה לבוא עליו, ומי האיש הירא ושם ה' מבטחו ינצל מן הצרה אף על פי שהיתה ראויה לבא עליו, וכן שלמה ע"ה מזהיר את האדם על מדת הבטחון (משלי כט, כה): "חרדת אדם יתן מוקש ובוטח בה' ישגב".

זהו היסוד שבדברי הרבי ר' אלימלך. כשהאדם ירא מבשר ודם, הוא מביא את הצרה על עצמו. אתה יודע למה? כי אתה מתנהג עכשיו בצורה משונה. מי שיש לו שכל בקדקדו, מבין שאין לזה פשט. בשום צורה אין לזה פשט שהאדם יאבד עשתונותיו. אמנם כן, צריך לעבוד הרבה כדי להיות אדם מן השורה. אבל צריך להבין שזהו הגדר של אדם מן השורה. כי אם אתה עושה חשבון של אחד ועוד אחד, מדוע חשבת בכלל שתקום בבוקר? מדוע חשבת שלאכול יהיה לך ושתהיה בריא בגוף ובנפש? אם אתה מתבונן, אתה רואה שיש מנהיג לבירה ובלעדי אי אפשר להסתדר, ויש לכך סימנים בכל עת, והוא עצמו אומר לך שהמהלך היחיד הוא שתסמוך עליו שיסדר לך את הכל, ואם כן אין שום פשט לירא ממשוהו. "מה יהיה? איני יודע מה יהיה, אבל בוודאי ייטיב לי לאחריתי, בוודאי הוא מביא אותי למקום יותר טוב".

אחריות גדולה היא על האדם

סוף דבר, אנו מבינים שמי שאינו דואג או מפחד, הוא אדם מן השורה, ומי שמפחד ונתפס בדאגה וביאוש, הוא חולה, כי יש לו מחשבות חולות. דומה הוא למי שיש לו מחשבות שכולם שונאים אותו או מחשבות של גאווה. אין אלו מחשבות של אנשים מן השורה. אומר הרבי ר' אלימלך: קח בחשבון שהקב"ה קישר את כל סדר הבריאה

מתמוטט. הרי שאין שום הגיון לנסות להסתדר לבד. מעתה יש לך רק מהלך אחד. כל יום בקומך בבוקר, תן שבח להקב"ה, תחשוב על כך שהקב"ה הוא חונן הדעת, ודבר אתו. בקש ממנו שתהיה בריא. בבעלזא כשהיו מתברכים ברפואה, היו אומרים שחלק מהברכה היא שהבריאים יישארו בריאים. כך היו הצדיקים מסבירים תמיד שהחולים יתרפאו והבריאים שלא יחלו. ובכן, תחשוב על זה בכל עת, תחשוב על כך שאתה מסור בידיו.

וכשמזכירים את ענין הבריאות, צריך להיזהר שלא להכנס ללחץ. האדם שומע על מקרים קשים של אנשים וילדים צעירים שחלו במחלות נוראות ונכנס לבהלה. עליך לומר לעצמך ככה: "הקב"ה מוביל כל אחד להטיבו באחריתו. אני מסור בידו. הוא יעשה את הטוב ביותר בשבילי ותו לא מידי. אינני יודע מה, אינני יודע איך. זה לא נוגע לי. אני צריך לעבדו ולזכור שהוא מוביל אותי אל המקום הטוב ביותר, ואני מודה לו על כך". זהו אדם מן השורה.

על חיינו המסורים בידך

עלינו להתבונן בברכת מודים. אנשים חושבים שמודים על דא ועל הא ובכך ההודאה נגמרת. אך הנוסח הוא "על חיינו המסורים בידך". זוהי השמחה. אין שמחה יותר גדולה מזו. "אני מסור בידך ואני יודע שאתה מוביל אותי למקום הטוב ביותר בשבילי". ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו הוא סימן לכך שהחיים מסורים בידו. יש שהאדם נשאר עם ההודאה על הצרכים שהקב"ה נותן לו - "רבונו של עולם, ממש רציתי להודות לך על הכסף שדאגת לי. אבל אל תשכח שמחר אני זקוק למשהו אחר. אל תלך..." אסור לנו לשכוח את הדבר העיקרי שעליו אנו מודים, והדבר העיקרי הוא על חיינו המסורים בידך, כי זה מה שמביא את האדם להבין שהוא יכול להיות רגוע ולעשות את מה שמוטל עליו בלי שום דאגה. הוא יכול להתפלל, הוא יכול ללמוד, הוא יכול לעסוק בגמילות חסדים. הוא יודע שהוא מסור בידך הקב"ה ושהקב"ה יבחר בשבילו את הטוב ביותר, וזה מה שנותן לו את השלווה והשמחה.

חרדת אדם יתן מוקש

ובחזרה אל האור הקדוש של הספר נועם אלימלך. האדם צריך להבין שברגע שהוא מתחיל לדאוג, לירא, או

אנשים גורמים לעצמם עגמת נפש. זה כל-כך כואב, אבל אנו זקוקים לצדיקים שילמדו אותנו. האדם רואה ניצנים של איזו צרה. עדיין לא קרה כלום. למשל, יש איזה חשש. מישהו אמר לו שנדמה לו שמשהו הולך לקרות. הנה דבר זה הוא נסיון, ואדם זה אינו עומד בנסיונו, אלא מתחיל להשתולל. הוא נעשה ממורמר ומתחיל לפלוט מילים מפיו - "אתה אשם, פלוני אשם". או: "תמיד קורים לי הדברים האלה" וכדומה. מדובר בטומאה, בכוח הקליפה. הוא כבר רואה בעיני רוחו כל מיני צרות שונות ומשונות, ובגלל זה הוא מתחיל לדאוג ולרצות לשלוט במצב, ואח"כ כשהכל מתממש, הוא אומר לכולם כמנצח: "אתה רואה? אמרתי לך שזה לא יצליח".

זה לא נכון! רק בגלל שדיברת ככה, זה קרה לך. אם לא היית מדבר כך, שום דבר מכל מה שקרה לך עכשיו, לא היה קורה. כך כתוב בפסוק: וכי תאמרו מה נאכל. אתה אמרת שלא יהיה לך מה לאכול, אתה אמרת שאף פעם לא משלמים לך בזמן, אתה אמרת שאף אחד לא חושב עליך, ושתמיד לפני פסח דווקא לך אין נותנים קמחא דפסחא. עם הדרשה שלך יצרת מציאות כזו. באמת חבל! אתה יודע איך העולם פועל באופן טבעי? באופן טבעי יש לכל אחד פרנסה בלי שום חסרון. ויצא העם, אזי ולקטו. כשיוצאים מן השורה, אז צריך ללכת ולעשות טלפונים.

עבודה גדולה מוטלת על האדם שברגע שייקלע למצב מעורר חשש ופחד, לא ילך שולל אחר יצרו. וזוהי אחת מסיבות אותה שמחה הנובעת מהאמונה שחיינו מסורים בידו. האדם צריך שתהיה לו בהירות בדבר. "למה אני בשמחה? - על חיינו המסורים בידך. אני מסור בידו והוא עושה בשבילי את הטוב ביותר". כשהאדם אומר גם זו לטובה, הוא אינו מנסה לעשות סגולות או להמשיך ישועות. הוא מנסה לעשות דבר אחד, לחזור להיות אדם מן השורה. הנה המשך הפסוק שם במשלי הוא "ובוטח בה" ישוגב" ופירוש הדבר שהאדם יכול להשיג יותר מצד בטחונו, כי הבטחון הוא מצוה, וכבר אמרו שם במסכת ראש השנה שכך הוא גם להיפך. אם פסקו לו לאדם בראש השנה מעט וקיים מצוה באמצע השנה, אותו מעט יגיע במקום הנכון וכך יזכה לשפע גדול. אך מבלי להכנס לענין קיום המצוה, על האדם להבין את עצם המושג להיות אדם מן השורה. אל תתן ליצרך להוציא אותך מן השורה.

- ירידת הגשם, צמיחת התבואה, וכן הלאה - לראשך. אם אתה חולה, אתה מושך אתך את כל הבריאה.

הנה האדם לפני שהקים את ביתו, אם ביום מן הימים החליט להשאר במיטתו כל היום כי נפשו היתה מדוכאת, לא היה הדבר נחשב לאסון נורא כל-כך. אבל אחרי שהקים את ביתו, אם יעשה כן, ימושך עמו את כל בני ביתו. כל הבית ייכנס לדיכאון ולחוסר מעש. הרי הוא כיושב בעגלה ויורד במדרון. לפני שהתחתן, הוא לבדו היה בעגלה, וכיון שהתחתן, אשתו הצטרפה אליו בעגלה, וכמו כן כל ילד שנולד בבית, מיד עולה על העגלה, כך שאם הוא ממשיך להתדרדר, הוא מדרדר את כולם עמו וכולם נהפכים על פניהם. זה מה שקורה. אינך יכול להשאר במיטה. יש יום ויש לילה. אתה צריך להיות אדם מן השורה. בין אם אתה מרוצה בין אם לאו; מישהו אמר לך, אף אחד לא אמר לך. אתה צריך לדעת להמשיך הלאה את החיים. אינך יכול להרשות לעצמך שלא לשלוח מחר את הילדים לת"ת בגלל שאתה שרוי בכעס. חמתו בוערת בו ומחליט שלא לערוך את סעודת השבת. לדאבון לב יש אנשים שעושים כך, אבל כל אחד מבין שאין אלו אנשים מן השורה.

סדר הבריאה פועל באופן ג"כ באופן זה. האדם צריך שיאמר לעצמו: נכון, קרה עכשיו משהו, אבל אין לי עכשיו את האפשרות להכנס לדאגה בגלל זה, כי ברגע שאני יוצא מן השורה, הכל יוצא מן השורה, והראשון שסובל מזה, הוא אני. חרדת אדם יתן מוקש. זהו יסוד הדבר. הרי אומר: כשאתה תצא מן השורה ותיחרד מפני בשר ודם, חרדתך תביא עליך את הצרה. המוקש תבוא עליך מחמת פחיתות נפשך.

כל מה דעביד לגרמיה הוא דעביד

יתירה מזו ראינו בדברי רבינו בחיי שאדם כזה מביא עליו את הצרה אע"פ שלא היתה ראויה לבוא עליו, וצריך להבין זאת, כי זהו היסוד. חרדת אדם יתן מוקש פירושו כך: בראש השנה לא נגזרה עליך צרה זו. אדרבה, פסקו עליך רק טוב. אך כמו שאמרו חז"ל במסכת ראש השנה שאם נגזר על האדם טוב וחטא באמצע השנה, הטוב יבוא למקום אחר ולא יהנה ממנו, אף אתה בגלל שיצאת מן השורה, אתה גורם לכך שתבוא עליך צרה שלא היתה ראויה לבוא עליך.

נוכל לתאר זאת כך: כל אחד כשנמצא בנסיון של פחד ודאגה, הוא דומה למי שיש לו תכונה קיצונית של קמצנות. נניח שהאדם הוא אדם ממוצע, אבל כשהוא מתנסה בנסיון של פחד, הוא נכנס עם כל מהותו אל תוך הפחד. הנה אם רק יתחזק מעט, הפחד לא יתגבר עליו שוב ושוב ולא ירפה ממנו. לכן **צריך הוא לעבוד על עצמו ללכת אל הקצה השני, היינו שיבטח בה' בכל לבו, ויעורר בלבו רגשי הודאה על חיינו המסורים בידך, ויתמלא שמחה מחמת ההכרה שעכשיו הוא מטהר ומזכך את העולם על-ידי שהוא בוטח בה'** - "אם קשה לי ואני עובד על זה, אני מקיים את התכלית שבגללה באתי לעולם. התכלית היא שאהיה יהודי כשר ועכשיו אני נעשה יהודי כשר. אני ממש משלים את עצמי. איך? על-ידי שאני עובד על עצמי שלא להיות בפחד ואני מכניס מחשבות נכונות במוחי חלף המחשבות החולות".

גישת האדם צריכה להיות שהוא צריך להיות אדם מן השורה, ועכשיו שאינו אדם מן השורה, הוא מוכרח ללכת אל הקצה השני, כי רק יוכל לחזור להיות אדם מן השורה. אכן לפעמים צריך לרקוד ולקפוץ כדי לחזור להיות ממוצע. בעצם היה הבטחון יכול להתבטא ברוגע ושלווה ובשמחה פנימית. אך לפעמים צריך לרקוד ולקפוץ ולשיר גם זו לטובה ולהסביר, כי צריך לעבוד כדי להגיע אל האמצע. **המהר"ל** קורא לזה "אדם ממוצע", אדם מן השורה.

כגמול עלי אמו

נסכם שוב, המצב שהאדם נקלע בו, מעורר בו מדה של יראה אשר קיימת בו תמיד, אלא שמדה זו צריכה להתעורר באופן הטוב שלה, וכאן היא התעוררה באופן הבלתי טוב. התעוררה בו מדה פגומה. ומה צריך האדם לעשות? הוא צריך להלחם בזה וללכת אל הצד השני. הנה בשיעור הנ"ל הבאנו מהספר **ייטב לב**, והראו לי שכך הוא בספר **בית ישראל** להרה"ק **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זיע"א וכן בעוד ספרים שכאשר מתעוררת באדם יראה פגומה, **יעורר כנגדה את מדת האהבה**, אפילו אהבה גשמית, כגון אכילת איזה מאכל. וסיבת הדבר, כי **תחילה לכל הוא צריך להשקיט את מדת היראה**, וכבר דיברנו על זה שם בארוכה. ראה שם ותמצא נחת.

קעת נפרט יותר: האדם עומד בפני מצב מסוים שמעורר בו פחד. "אוי! הדולר עולה. האינפלציה, הבנק, פסח מגיע והמחירים בחנויות הוכפלו. שמעת? הייתי בחנות וראיתי שהמחירים שם ממש מרקיעים שחקים". או כמו כן: הוא קיבל טלפון מהמנהל בחדר בענין אחד מבניו, ולבו מתחיל להלום בפראות. זה עורר אצלו מדה מסוימת. דיברנו על כך בשיעור ביום ראשון שבוע זה, שהמצבים שהאדם נקלע בהם, מעוררים בו מדות מסוימות. אפשר להבחין בזה ממרוצת דמו. לבו משנה את פעימותיו. ובכן, הרבה מהמצבים מעוררים אצל האדם אחת מהמדות או כמה מהם שכלולות בלאו זה. פחד, דאגה, יאוש, כעס, וכן הלאה. ומהי עבודת האדם? **עבודתו היא לשים לב שזה מה שקרה לו.**

והנה ידוע כללו של **הרמב"ם** שאם האדם סובל מאיזו מדה רעה, כגון ממדת הקמצנות, הגם שהדרך הממוצעת היא הנכונה, אין לו ברירה כי אם להטות אל הקצה השני, עד שבסוף יחזור להיות באמצע. זוהי עבודת האדם כשהוא רוצה לעקור מדה רעה. הוא הדבר כשמתעורר לו לאדם בלבו פחד וחרדה מחמת העתיד (אגב אורחא נאמר שאמת נכון הדבר שיש בני אדם שיותר קשה להם בסוגיא זו מאחרים. כי בעוד אחרים נולדו עם נפש חזקה ואינם נחרדים מכל דבר, הם נולדו עם נפש יותר חלשה ונסיון הפחד והדאגה שלהם יותר קשה. מותר להכיר בזה וצריך להכיר בזה, והרי זה דומה לשאר המדות, כידוע שכל אחד יש לו נסיון באחת מהמדות, כי בשבילה ירדה נשמתו לעולם משום סיבות הידועות לבורא יתברך, כגון מחמת גלגולים קודמים. היום יש שמות לכל הקשיים האלה. איננו מזלזלים בזה ח"ו. יש לפעמים שמות שמגדירים את המצב, ולאחר שהמצב מוגדר, אפשר לדעת מה לעשות. אבל בסוף צריך לחזור אל התורה הקדושה. יש עולם של אנשים שסובלים מפחד, עולם של אנשים שממש משותקים מרוב דאגה מיום המחר. צריך לעבוד על זה, כי הוא מצוה בתורה, מצוה כנגד עבירה. יתכן שמדובר בנסיון קשה, ובאמת אי אפשר לדון אף אחד. אבל חייבים לעבוד על זה מהשקפתה של התורה הקדושה, תורת אמת), יבין שהתעוררה אצלו מדת היראה שלא באופן הטוב שלה, ו**שעליו ללכת עכשיו אל הקצה השני, כי אם לא ילך אל הקצה השני, אפילו באמצע לא יוכל להיות**, כי הפחד קשה מאוד וישתלט עליו.

עכ"פ זהו היסוד. האדם מן השורה, הוא מי שבוטח בכל המצבים. תמיד הוא מרגיש כגמול עלי אמו. והבריאה כשהיא במצבה הטבעי, נותנת שפע לנבראים. הוא כראוי וכהוגן, הבריאה כראוי וכהוגן. שידוך נפלא. אך ברגע שהאדם יוצא מן השורה מפני שהוא מתחיל לפחד ולדאוג בגלל מצבים שנשתנו, גם הבריאה נסוגה מטבעה הרגיל, חרדת אדם יתן מוקש. ומהי העצה לזה? העצה היא שיעבוד על עצמו ללכת אל הקצה השני, זאת על-ידי מחשבות המעוררות שמחה בלב, וזה מה שיחזיר אותו אל השורה, וכך תחזור אצלו הבריאה אל מצבה הטבעי.

ומאוד יועיל לו לאדם שיתן שם אחר למצבים השונים שפוקדים אותו. במקום לומר: "תראה לאיזה מצב קשה נקלעתי, נורא ואיום", יאמר: נקלעתי עכשיו למצב שמעורר בי מדה זו וזו. זה מה שקרה כאן סך הכל. עכשיו הבחירה נתונה בידי, ורצון ה' שלא אשקע בתוך הפחד ושלא אפעל על פיו, אלא אמשיך הלאה מתוך התחזקות באמונה ובטחון. אמנם יתכן שהפחד כל פעם ירים ראש ותצטרך לנהל עמו מלחמה ארוכה, אבל דע לך שכל עוד אתה נלחם כנגדו ואתה מנסה להתחזק ולהיות בשמחה (ופעמים הרבה על-ידי הסחת הדעת), אתה ממשיך את אורו של הקב"ה ומביא שפע גדול לעולם.

מדת היראה היא כאבן שואבת

ובענין זה יש להביא לשונו של ה'ערבי נחל' (פרשת ויצא דרוש ב): "מדת היראה היא כאבן שואבת (מגנט) שיש לה סגולת ההמשכה להמשיך אליה כל מיני מתכות וכדומה, כך מדת היראה סגולתה להמשיך הדבר היראוי ההוא (הדבר שממנו הוא ירא)".

סיבת הדבר, כי היראה דומה לאהבה אשר היא דבר המקשר בין שנים, כידוע שכמים הפנים לפנים. כשהאדם אוהב את חבירו, אף חבירו אוהב אותו. דומה הדבר לחשמל. האהבה מעבירה חיות בין זה לזה. אף היראה הוא כך, כי הנה מדוע האדם ירא מדבר שיכול להזיקו? כי הוא מאמין בכוחו של אותו דבר ומבין שהוא יכול להזיק לו, וכל זה חודר למוחו ולבו ומעורר בו את מדת היראה. אם כן זה מקשר אותו לאותו דבר, כי הוא ממש פועל אחרת מחמתו.

אומר ה'ערבי נחל' שמדה טובה מרובה, כי יראה מהקב"ה מקשר את הקב"ה אליו. זה גורם לכך שהקב"ה ייכנס אליו, כי הוא ירא ממנו מתוך אמונה שהקב"ה מנהל את העולם וברגע אחד הוא יכול להחריב את הכל. הערבי נחל מסביר שכל יראה מקשרת, בין יראה טובה ובין יראה שאינה טובה.

ובזה יש להזכיר את דברי הגמרא הידועים (ברכות ס, א): יהודה בר נתן הוה שקיל ואזיל בתריה דרב המנונא, אתנח

עכ"פ זהו היסוד. האדם מן השורה, הוא מי שבוטח בכל המצבים. תמיד הוא מרגיש כגמול עלי אמו. והבריאה כשהיא במצבה הטבעי, נותנת שפע לנבראים. הוא כראוי וכהוגן, הבריאה כראוי וכהוגן. שידוך נפלא. אך ברגע שהאדם יוצא מן השורה מפני שהוא מתחיל לפחד ולדאוג בגלל מצבים שנשתנו, גם הבריאה נסוגה מטבעה הרגיל, חרדת אדם יתן מוקש. ומהי העצה לזה? העצה היא שיעבוד על עצמו ללכת אל הקצה השני, זאת על-ידי מחשבות המעוררות שמחה בלב, וזה מה שיחזיר אותו אל השורה, וכך תחזור אצלו הבריאה אל מצבה הטבעי.

להבין משל ומליצה

משל למה הדבר דומה, למעביד שמזמין את עובדיו לאסיפת חירום, בה הוא מודיע להם שהוא דחוק מאוד בכסף ויתכן שיצטרך לחתוך קצת ממשכורתם ואולי בבוא הזמן יצטרך גם לפטר כמה מהם. הנה מדובר בוודאי במצב שמעורר פחד. אכן למעשה כל אחד מגיב בצורה אחרת. מי שהקב"ה חננו בישוב הדעת, מראה פנים שוחקות למעביד ואומר לו: "שמע נא! כולנו בסירה אחת. זה המצב. בא נראה מה אפשר לעשות. אולי אוכל להוסיף כמה שעות עבודה ביום ויחד עם כן נצטמצם בהוצאות. אבל דע לך שאני אתך. אני כאן, אני נאמן לך. איני בורח לשום מקום". הנה איש זה, המעביד אוהב אותו ועומד ג"כ לצדו, ובהזדמנות הראשונה, הוא מטיב לו ומעלה את משכורתו. לעומתו, מי שאינו פיקח, או מי שעדיין צעיר לימים ועדיין חושב שהוא יכול להפוך עולמות, מרים את קולו באותה אסיפה: "אמרת לך מראש... למה אתה עושה את זה?... אתה אשם, פלוני אשם... יש לי משפחה עם ילדים..." אין הבנה ביניהם, וכיון שכן, כשהמעביד באמת יצטרך לפטר כמה עובדים, עובד זה יהיה הראשון ברשימה, ולאידך גיסא, אם יראה שהוא יכול להעלות בחזרה את משכורתם של העובדים, הוא יהיה האחרון ברשימה.

הנה מה מגלגל על העובד את צרתו? היתה איזו נקודת התחלה שבה המעביד הודיע את מה שהודיע. אבל צעקותיו של העובד הן אלה שמגלגלות עליו את צרתו.

ואל הנמשל: תמיד יש מצבים שמעוררים פחד. אכן, כשהאדם קם בבוקר, עליו להזכיר לעצמו: "יהיו היום מצבים במשך היום שיעוררו בי פחד ודאגה ועלי להזהר שלא ליפול ברשת היצר". ואח"כ כשיקרא ק"ש ושוב

השמיטה ירדו גשמים לרוב ובמוצאי שנת השמיטה, יצאו פירות רבים ועסיסיים. הנה דבר זה נחשב קצת תלוי בטבע.

מבאר ה'שפת אמת' ששאלה זו היא שורש הפגם של פחד דאגה ויאוש. שאלתו היא: "אולי איני ראוי לנס! אולי הקב"ה לא יעשה לי נס!". הפלא ופלא! הרבי ר' אלימלך לימדנו שיש פגם שמחריב את צינורות השפע והוא הפגם של הפחד והדאגה. אומר ה'שפת אמת': ומהו שורש אותו פגם? השורש הוא מה שהאדם חושב בלבו: "הרי אין המצב פשוט וזקוק אני לנס, ואם כן איני יודע, לא תמיד הקב"ה עושה ניסים". הוא יודע שהקב"ה הוא כל יכול, אבל הוא חרד מאוד מן העתיד, כי הוא אומר: "אדם פשוט אני ומה יהיה אם הקב"ה לא יעשה לי נס?". זהו שורש הפגם שמחריב את הצינורות. על זה דיבר הרבי ר' אלימלך ואמר שאדם כזה, הגם שהוא מאמין שהקב"ה הוא כל יכול, סוף כל סוף הרי הוא אפוף פחד ודאגה ומתהלך ממורמר ומתרגז, ומזה תבין שאינו בקו הישר.

הניסים והטבעים הכל אחד

ממשיך ה'שפת אמת' ומבאר שבאמת אסור לו לאדם לחשוב כך: "אך באמת צריכין בני ישראל לידע כי הניסים והטבעים הכל אחד, ובאמת אין נס גדול ונפלא כמו הטבע, שהוא הגדול שבנפלאות המושגים לנו". זה שהעצים מצמיחים פירות ואנשים נולדים עם עינים ואוזניים ופה, וכן הלאה, הלא הם ניסים כבירים שאי אפשר להסבירם, ניסים יותר גדולים מקריעת ים סוף. מה קרה בקריעת ים סוף? המים נבקעו! ואם אדם נולד עם לב וכליות וכל המכונות הנפלאות הנמצאות בו בפנים ובחוץ, היתכן שהוא נס קטן מקריעת ים סוף?! אכן כן, **עבודתנו היא לחיות עם זה.**

"ואז כשזו האמונה מתברר לבני ישראל, אין עסק להיות ניזון על פי נס". כשדבר זה נהיר לו לאדם, הוא אינו ירא שמא לא יזון אותו הקב"ה על פי נס. הוא יודע שהקב"ה מנהל אותו תמיד, על חיינו המסורים בידך, וכל היום הוא עושה לו ניסים כדי להביאו לטוב הנצחי, וזה מה שמרגיע אותו. כשהוא אומר ועל ניסין שבכל יום ויום, אין כוונתו דווקא לניסים שהקב"ה עושה עמו להצילו מהשבעים זאבים שרוצים לטרוף אותו, אלא גם לכל הניסים שבטבע, כלומר, זה שהוא יכול לדבר ולחשוב ולאכול וללכת, כי

(נאנח). אמר ליה: יסורים בעי ההוא גברא לאתויי אנפשיה?! דכתיב (איוב ג, כה) כי פחד פחדתי ויאתיני ואשר יגורתי יבוא לי. אף כאן, סיבת הדבר, כי כשהוא פוחד מהדבר, הוא נותן לו כח, ולהיפך, כשהוא מזכיר לעצמו שאין עוד מלבדו, זה מאבד את הכוח ואינו יכול לשלוט בו.

שאלה של מאמינים

והנה ב'שפת אמת' (בהר תרל"ז) מביא את דברי הרבי ר' אלימלך ומוסיף עליהם הסבר. הוא מתחיל את דבריו על הפסוק וכי תאמרו מה נאכל כו'. "בספר נועם אלימלך בשם אחיו ז"ל כי ע"י השאלה יצטרך המקום לצוות את הברכה כו' ע"ש". אכן ידוע שאין שום גבול בהבנות שיש לכל דיבור בספר קדוש זה, וכבר אמר כן הגה"ק מצאנו זיע"א באמרו: "שמונים אלפים כיתות מלאכים מתייגעים להסביר דיבור אחד מהספר נועם אלימלך". אך כאן ה'שפת אמת' פותח שערים חדשים בדיבור זה, וזה לשונו: "וביאור הדברים דמה קושיא היא זו מה נאכל? מאן דיהיב חיי יהיב מזונא!". הוי אומר: השאלה מה נאכל היא לא סתם מיותרת, אלא אין לה כלל הבנה. הלא תראה שכל מה שברא הקב"ה, ברא לו את האמצעים שיוכל להתקיים. הוא ברא שדות וכרמים וברא להם גשמים כדי שיוכלו להצמיח את פירותיהם ולא ימותו. הוא ברא דגים וברא להם אוכל. אף כאן, אם הקב"ה ברא בני אדם, בוודאי ברא להם מזון ומחיה. איזה מין שאלה הוא מה נאכל?

"אך כי אם יהיה קיום בני ישראל על פי נס, ואין כל הדורות ראויין לניסים, לכן יאמרו מה נאכל". פירושו: התורה אינה מדברת בסתם בני אדם שיראים איך יהיה להם מזון לאכול, כי הללו אינם אנשים מן השורה ואטו בשופטני עסקינן?! אלא התורה מדברת בבני אדם שמבינים היטב שהקב"ה הוא טוב ומטיב ונותן לחם לכל בשר, אבל הם חושבים שאין כל הדורות ראויים לנס, ולכן הם שואלים כשלא יהיו ראויים לנס, מה נאכל.

"והתירוץ שיהיה בדרך ברכה, וברכה היא קצת בטבע". הקב"ה אומר: אין לכם לדאוג. אם לא תהיו ראויים לנס, אתן לכם בדרך הטבע, וצוית את ברכת, וברכה היא קצת בדרך הטבע. ביאור הדבר בדרך הפשט: ברכה פירושה שאילן כזה שבדרך כלל מוציא חמישים פירות בשנה, מוציא עכשיו מאתיים וחמישים פירות, כפי שזכינו לראות השנה בארץ ישראל אצל שומרי השמיטה. בשנת

לעצמו: "הבה ונחשוב, מה התורה אומרת. התורה אומרת כך? אם כן אני יכול להיות רגוע. לא משנה לי אם אני זקוק לנס אם לאו. **אם התורה אומרת שאני צריך ללכת ככה, אני הולך ובוודאי יהיה לי טוב. הרי אני מסור בידי הקב"ה והוא מוביל אותי למקום הטוב ביותר**". ואז אינו צריך שהקב"ה יעשה בשבילו לבושים בדרך הטבע. אין הוא צריך למהלך בדרך הטבע. אכן כן, הצדיקים לא היו צריכים שהקב"ה יעטוף את ישועתם בלבושים. למה? כי בעיניהם לא היה שום חילוק בין נס לטבע.

זהו היסוד שכתוב ב'נועם אלימלך'. **כשאין האדם פוגם בצינורות, יכול הקב"ה לעשות לו ניסים הרבה יותר גלויים.** אכן אצל הצדיקים היו מופתים גלויים ביותר. כי בהבטחת הקב"ה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כתוב שזה יכול להיות גלוי ג'כ. זה לא מוכרח להיות עטוף בלבושים. ולמה הוא כך? כי הקב"ה ממילא עושה ניסים כל היום, אך כשהאדם מתנהג כאדם מן השורה, אף הבריאה מתנהגת אתו באופן המתוקן והטבעי שלה, והרי האופן המתוקן והטבעי הוא שיוורד גשם מן השמים ושהקב"ה מספק לאדם את מזונו בכל עת ובכל שעה. ברם האדם יכול לקבוע מה נקרא טבעי. אם אצלו נקרא טבעי רק מה שקבוע בסדר הטבע, הוא באמת יצטרך ללבושים. אבל אם אצלו אין חילוק בין טבע לנס - "הקב"ה הרי מנהיג אותי. מה זה משנה? הוא כבר יעשה זאת בדרך אחרת". אזי הבריאה נכנסת בשבילו למהלך כזה. זה מה שאומר ה'שפת אמת' בביאור דברי הרבי ר' אלימלך. האדם היה עסוק - "רגע אחד! בדרך הטבע גדל רק כמות כזאת. ובכן, מה יקרה? נס?! איני יודע אם אני ראוי לנס". הנה לאדם כזה מוכרחים להביא לו את מזונו קצת בדרך הטבע. וצויתי את ברכתי. למה? כי לא הניח לאופן המתוקן של הבריאה להתגלות. אם לא היה שואל, היה זוכה לעולם הרבה יותר מתוקן שבו הוא מקבל כל מה שהוא צריך בלי לבושים מיוחדים. יהי רצון שהדברים יחדרו אצלנו בלב.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

הקב"ה מנהל אותו בכל רגע ורגע ומקרבו אל היעד שאלי הוא צריך להגיע, וכל פעם שהוא פונה שמאלה, מיד הוא מחזירו לימין. אדם כזה אינו ירא מכלום - "נו, ואם צריך להגיע לנס, אז מה? אם הקב"ה ניהל את המצב באופן כזה שזקוקים בו לנס, הרי סימן הוא שלשם צריך היה ללכת".

הרי מצוי מאוד כאשר אנשים יושבים במכונית מאחור וצועקים לנהג בבהלה: "לאן אתה נוסע?". והוא עונה: "כאן צריך לנסוע". "אבל חשוך כאן!". "נכון, כאן פונים ימינה, ואח"כ נכנסים לשביל צר וחשוך, ושם בסוף השביל נמצא האולם הגדול, שם נכנסים אל הטרקלין. מי שמשנן לעצמו שאין שום חילוק בין שמן לחומץ, אין שום חילוק בין טבע לנס, כי הכל הנהגות הם של הקב"ה להנהיג אותו לאן שהוא צריך להגיע, אין לו שום שאלה אולי לא אהיה ראוי לנס. **"איני יודע מה, אבל הקב"ה בוודאי יובילני בדרך הנכונה. מה שאני צריך לעשות הוא לעבוד את ה', והקב"ה יביא אותי אל המקום הטוב ביותר, בין אם אני ראוי בין אם לאו.**

מבאר ה'שפת אמת' על פי דברי הרבי ר' אלימלך שזה מה שהתורה אומרת: אם פגמת כנ"ל, יצטרך הקב"ה לצוות את ברכתו. כלומר, יצטרך לעטוף את השפע עם יותר לבושים, כי אינך ראוי שזה יבוא אליך באופן גלוי. אם לא היתה לך שאלה זו אולי איני ראוי לניסים, אלא היה לך ברור שאין אצל הקב"ה חילוק בין נס לטבע, כי גם הטבע הוא נס, לא היית זקוק ללבושים כאלה.

המאמין השלם אינו זקוק ללבושים

אכן כשנתבונן בחיי האדם, נראה שהאדם שואל שאלה זו בכל עת ולא רק בענין הפרנסה. וכאמור, ה'שפת אמת' הניח נדבך נוסף על דברי הרבי ר' אלימלך. הצדיקים שזיכרו את עצמם, ראו פי כמה וכמה בדיבוריו הקדושים של הרבי ר' אלימלך. הוא ביאר שהפגמים שהאדם עושה הוא מפני שאינו מסתכל על סדר הטבע נכון. הטבע נתפס אצלו כמובן מאליו, לעומת הנס שאינו מונח אצלו כדבר פשוט. אך כשהאדם הולך עם התורה, הרי הוא אומר

ראה זה חדש !!!

קו 'טעמו וראו' מסרים קצרים יומיים
משיעורי המשפיע

הרה"ג **שמעון שפיצר** שליט"א
- מסר חדש בכל יום -

079.520.5248